

Nieuwe partijen stellen vragen bij het nieuwe pensioenstelsel

In december en januari ontstond er discussie over de nieuwe in werking getreden pensioenwet, met name op het gebied van het overzetten van de bestaande pensioenen naar het nieuwe stelsel, het zogeheten invaren. De discussie werd vooral aangezwengeld door NSC van Pieter Omtzigt, die in 2019 ook tegen de nieuwe wet – officieel de Wet Toekomst Pensioenen – heeft gestemd. In het debat op 17 januari dat zijn partij had aangevraagd wees minister Schouten alle bezwaren van de hand.

Tegenstanders nieuwe stelsel

In december heeft minister Schouten voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen een aantal interne ambtelijke documenten vrijgegeven over de juridische houdbaarheid van het invaren. Daaruit bleek dat de landsadvocaat daar in 2011 niet zeker van was. De minister liet in een toelichting met nadruk weten dat de voorstellen uit die tijd heel anders waren dan wat er nu is afgesproken. Van onteigening, zoals sommigen beweren, is volgens het ministerie geen sprake en de rechtmatigheid van het overzetten van pensioenrechten is bij de behandeling van de wet al uitgebreid aan de orde geweest. Maar tegenstanders van het nieuwe stelsel zijn het daar niet mee eens en grepen de gelegenheid aan om de al vijf jaar geleden aangenomen wet weer ter discussie te stellen. Met name NSC, BBB en PVV zijn tegen de wet en zouden het liefst wijzigingen willen doorvoeren of zelfs het huidige stelsel willen handhaven met aanpassingen wat betreft de rekenrente – wat feitelijk een nieuwe wet pensioenen zou betekenen en een nieuwe ronde jarenlange pensioendiscussie om tot een nieuw akkoord te komen. Omdat deze partijen flink zijn gegroeid na de

verkiezingen in november roken zij een kans. NSC wil dat mensen bij hun pensioenfondsen in een referendum kunnen kiezen of ze overstappen naar het nieuwe stelsel. Daarover sprak Omtzigt herhaaldelijk tijdens zijn campagne voor de verkiezingen. Hij had ook een actuaaris (verzekeringswiskundige) opgenomen in zijn kandidatenlijst. Deze Agnes Joseph is het van harte met hem eens en werd gekozen in de Tweede Kamer. Nog op dezelfde dag dat die werd geïnstalleerd vroeg zij over de hervorming van het pensioenstelsel een debat aan, waarmee een Kamermeerderheid instemde.

Hoogleraren tegen en voor

In de media lieten voor- en tegenstanders zich ook niet onbetuigd. In het bijzonder namen twee hoogleraren pensioenrecht, Hans van Meerten en Erik Lutjes, tegengestelde standpunten in. De eerste strijdt al jaren tegen allerlei in zijn ogen onrechtmatigheden in de pensioenregels en vindt zelfs dat de pensioenwet het eigendomsrecht schendt. Maar hij komt over als een eenling die niet erg serieus wordt genomen. Lutjes, die minister Schouten meermaals van advies diende, lichtte in een

Pieter Omtzigt, Thierry Aartsen en Agnes Joseph bij het debat op 17 januari.

ingezonden stuk in het Financieel Dagblad (FD) zijn standpunt toe. Hij vindt dat er om een aantal redenen geen sprake is van aantasting van eigendom op pensioen. Ten eerste verandert niet het eigendom, maar de regulering van het pensioen. Met andere woorden, pensioenen komen onder andere regels te vallen maar gaan niet verloren. Ten tweede heeft het Europese Hof van Justitie in zaken aangaande verlaging van een pensioen al eens vastgesteld dat recht op pensioen niet betekent recht op een bepaald bedrag. Ten derde moeten aanpassingen door de overheid zoals het omzetten van pensioenrechten voldoende zijn onderbouwd en de regulering moet de essentie van de rechten, het pensioen, eerbiedigen. De Raad van State heeft bevestigd dat beide het geval zijn. Tenslotte gaat niet de wetgever over het invaren, maar een pensioenfonds samen met werkgevers en werknemers. De toezichthouder, De Nederlandsche Bank, oordeelt of zij daarbij evenwichtig en verantwoord te werk gaan.

Zorgen in de Kamer en daarbuiten

In de Tweede Kamer is GroenLinks-PvdA bevreesd dat het aanbieden van de mogelijkheid om eventueel niet in te varen, de zogeheten verplichtstel-

ling van werkgevers in gevaar kan brengen. Die regelt dat bedrijven zich moeten aansluiten bij het pensioenfonds van hun sector. Als de verplichting wegvalt, zal een deel van de werkgevers voor het pensioen overstappen naar verzekeraars, of zelfs stoppen met een pensioenregeling. Vorige maand reageerde APG (Algemene Pensioen Groep) met grote zorgen over het voorgestelde referendum. Deze organisatie voert de pensioenen voor verschillende fondsen waaronder het grootste van Nederland, ABP. Volgens APG zou het namelijk jaren vertraging kunnen betekenen waarin verhoging van de pensioenen onzeker wordt. Dit omdat dan de huidige regels voor indexatie blijven gelden waarbij hogere buffers zijn vereist dan in het nieuwe systeem. Bovendien moeten pensioenfondsen dan twee stelsels tegelijk ondersteunen en blijven ze nog decennia met het oude stelsel zitten. Het spreekt voor zich dat zo iets veel geld gaat kosten. Organisaties van werknemers en werkgevers lieten vergelijkbare bezwaren horen en vrezen dat de hele transitie

vervolg pag.2 >

IN DIT NUMMER

Commentaar	2	Anton Pieck	6
Op bezoek bij ... Tom ten Hoope	3	Vroegere tijden	7
Arendo Joustra	4	Een terugblik	8
Fusie ANBO en PCOB	5	In memoriam Tom ten Hoope	8

tot stilstand komt. Er zijn trouwens al enkele pensioenfondsen vergevorderd om als eerste over te gaan, op 1 januari 2025.

Haast van NSC

Op 17 januari werd in de Tweede Kamer het debat over de pensioenhervorming gehouden. De wens van NSC om pensioendeelnemers instemmingsrecht te geven via een referendum was het kernpunt daarvan. De haast die NSC maakte om dit zo snel na de verkiezingen al aan de orde te stellen, lijkt nadelig uit te pakken. Om een dergelijke wijziging te realiseren volstaat het namelijk niet om een motie in te dienen die dan door een meerderheid aangenomen zou kunnen worden. Daarvoor is een zogeheten initiatiefwet nodig vanuit de Kamer, maar die had NSC nog niet paraat. Een andere mogelijkheid is een wetsvoorstel van het Kabinet, waar minister Schouten zeker niet mee komt, zodat dan gewacht moet worden op een nieuwe regering. Verder bleek bij vragen van andere Kamerleden dat het voorstel voor een referendum nog niet duidelijk was uitgewerkt. Hoe zou dat er in de praktijk uitzien? Wordvoerder Agnes Joseph van NSC diende dan ook geen motie in over een referendum. De details van de door haar partij voorgestelde 'ingroeivariant' als alternatief voor het invaren waren eveneens nog niet bekend. Joseph kwam alleen met een motie die de minister opriep de opties ervoor in kaart te brengen en de uitvoering ervan voor te bereiden. Minister Schouten wees die meteen van de hand. Zij wees erop dat alle mogelijke varianten inclusief de voorgestelde de afgelopen 15 jaar al zijn onderzocht. Daarom duurde het allemaal ook zo lang.

Visie van andere partijen

Er mag dan wel een meerderheid tegen het nieuwe pensioenstelsel zijn, toch zijn de betreffende partijen het onderling niet eens over een mogelijk alternatief. De SP wil in feite het oude stelsel handhaven en geen aanpassingen aan het nieuwe. BBB wil de meeste hervormingen terug-

draaien, evenals de PVV, die al lang pleit voor simpelweg aanpassen van de rekenrente.

Een belangrijke hindernis voor de plannen van NSC bleek het standpunt van de VVD. Wordvoerder Thierry Aartsen steunde die plannen niet. De VVD was voorstander van het nieuwe pensioenstelsel en is dat nog steeds, aldus Aartsen. Hij vond het voorstel voor een referendum sympathiek klinken, maar stelde dat het niet representatief zal zijn, omdat ouderen veel meer bezig zijn met hun pensioen dan jongeren. Dat punt werd ook buiten de Kamer naar voren gebracht, naast de verwachting dat de respons sowieso laag zal zijn. Bij bedrijfstakpensioenfondsen zoals ABP, Zorg en Welzijn en de Bouw wordt een participatie van hooguit 10% ingeschat. Dat zal de waarde van de uitkomst twijfelachtig maken. Aartsen betoogde verder dat niemand baat zal hebben "bij onzekerheid, gedoe en vertraging" als alles weer ter discussie komt. De VVD steunde NSC dan ook niet.

Een week later zag NSC zich genoodzaakt de motie voor de voorgestelde ingroeivariant in te trekken, omdat er onvoldoende steun voor zou zijn. Een daarna ingediende afgezwakte motie om de opties te onderzoeken is door NSC 'aangehouden' zoals dat heet om later eventueel aangepast in stemming te brengen. De enige motie die wel werd aangenomen, vraagt om een nieuwe analyse van de juridische risico's van het overzetten van de pensioenen. Kamerlid Joseph maakt zich net als partijleider Omtzigt daar grote zorgen over. In het bijzonder vrezen zij talloze rechtszaken van gepensioneerden tegen hun pensioenfondsen en tegen de staat.

Storm in een glas water

Het hielp overigens niet mee dat het debat voor Agnes Joseph haar debuut als woordvoerder betekende – ze opende het met een zogenaamde 'maidenspeech' en bleek duidelijk onwennig met de procedures die in de Kamer worden gevolgd. Pieter Omtzigt was een deel van het debat

COMMENTAAR

In november vonden Hiske Gerbrandy en ik dat Tom ten Hoope voor het volgende interview voor de rubriek "Op bezoek bij ..." een geschikte kandidaat zou zijn. Tom had mij kort daarvoor laten weten dat hij ongeneeslijk ziek was; we dachten dat hij er wellicht oren naar zou hebben om zijn verhaal te doen. Hij reageerde inderdaad positief en zelfs enthousiast op de uitnodiging. In het interview dat op de volgende pagina's te lezen is, komt zijn ziekte niet echt aan de orde, maar in zijn laatste column op de achterpagina wel degelijk. Dat Tom nog geen twee weken nadat hij de kopij daarvoor had ingestuurd zou komen te overlijden, kwam toch nog onverwachts. "Hij was nog zo vief tijdens het interview", reageerde Hiske op het droevige nieuws. Een in memoriam op de laatste pagina vormt het sluitstuk van drie bijdragen waarmee dit nummer in het teken staat van de herinnering aan deze bekende voormalige Elsevieriaan.

Meer treurigheid overheerst de afgelopen maanden het nieuws. In Gaza en Oekraïne gebeuren de vreselijkste dingen en de moord op Navalny laat me niet onaangedaan. Door zorgelijke ontwikkelingen als het toenevend populisme, de mogelijke terugkeer van Trump als president, boerenprotesten in verschillende landen, de vluchtelingencrisis, een hopeloos lijkende formatie en noem maar op, moet ik moeite doen mijn gebruikelijke optimisme te behouden. Een artikel over deze kwesties vind ik niet thuis horen in de Nieuwsbrief, maar schrijven over de gebruikelijke onderwerpen zoals pensioen en de resultaten van RELX komt me soms voor als een triviale bezigheid.

Jeroen Hogendorp

aanwezig maar liet het woord aan Joseph. Al met al zijn Omtzigt en zijn partij bitter weinig opgeschoten met hun plannen. Het wachten is op een nieuwe regering – wie weet hoe lang dat nog gaat duren en of NSC daar deel van uitmaakt. Maar ook dan zal

het niet eenvoudig zijn iets te veranderen aan de op handen zijnde pensioenhervorming. En intussen zetten pensioenfondsen de invoering natuurlijk niet stil. Alle commotie had veel weg van een storm in een glas water.

HOOFDREDACTIE EN EINDREDACTIE: Jeroen Hogendorp

VORMGEVING: Jos Wachelder BIJDAGEN: Jan de Waal, Tom ten Hoope, Willeke Casteren van Cattenburch, Hiske Gerbrandy.

REDACTIEADRES: Rustenburgh 15, 1111 VD Diemen, Tel.: (06) 801 55 332

E-MAIL: redactie@vgeo.nl WEBSITE: www.vgeo.nl

VRAGEN OF MEDEDELINGEN? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Herman Engelen, Vechtensteinlaan 60, 3601 CL Maarssen. Tel: 0346-566350 E-mail: penningmeester@vgeo.nl

Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met Paul Klein, Thierensweg 15, 1411 EW Naarden. Tel: 035-5389607, E-mail: pagklein@planet.nl

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE VGeo-leden betalen jaarlijks €14,- contributie. Een vrijwillige verhoging van deze bedragen wordt zeer op prijs gesteld. Contributie s.v.p. overmaken op ING-rekening NL27 INGB 0000 100 802. t.n.v. Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen. Nadere informatie Herman Engelen, e-mail: penningmeester@vgeo.nl

DE VOLGENDE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT MEI 2024.
KOPIJ MOET UITERLIJK 3 MEI BINNEN ZIJN.

ELSEVIER SENIOREN NIEUWSBRIEF
ES NIEUWSBRIEF

Op bezoek bij... Tom ten Hoope

Het regent 'cats and dogs' in Heiloo (en in geheel Nederland) op deze grijze dinsdag voor Kerst. Toms vrouw Marchje is dan ook niet gaan golfen. Dit jaar zijn zij 53 jaar getrouwd.

Samen hebben zij een zoon en twee meiden. De kinderen zijn jurist, oncologisch fysiotherapeute, respectievelijk HR-officer. Elke dinsdag komt de oudste dochter een bakkie doen met pa - ook vandaag komt zij tijdens het interview binnenlopen. Tom laat een app gesprek op zijn mobiel zien met op elke dag wel twee keer een hartje van haar... en natuurlijk een pappa-kusje terug. En er zijn ook nog zeven kleinkinderen.

Vol trots wijst Tom op de aquarellen van zijn kinderen aan de muur, door een heuse Heiloose kunstenaar geschilderd.

Hoe was je leven vóór Elsevier?

Ik heb een fantastische jeugd gehad. Mijn vader was directeur van een handelsonderneming en reisde geheel Europa over, het gezin vaak ook. Ik lag in 1948 als jongetje al op het strand van de Côte d'Azur. Na de HBS wilde ik gaan studeren, maar toen kwam in mei 1957 de oproep voor de militaire dienst, lichting februari 1958. Dus toen heb ik een half jaartje meegelopen op de PR-afdeling van Turmac Tobacco. Na mijn dienstdienst heb ik twee jaar in Londen gewerkt en deed in de avonden de Lower Cambridge opleiding, een soort taalcursus. Bij terugkomst (mijn vader had een hartaanval gehad en ik ging terug om mijn moeder te steunen) kwam ik te werken bij de Gebroeders Van Leer, een groothandel in huishoudelijke artikelen, op de afdeling inkoop. Als declarant leerde ik er alles over import en export.

Eerste baan bij Elsevier

In 1963 zag ik de vacature voor "een mannelijke kracht" "tussen 23 en 30 jaar" (het staat er heus, Tom laat mij het door hem bewaarde krantenknipsel zien, dat kon toen allemaal) op de afdeling Verkoop Binnendienst "In het Nieuwe Huis Elsevier", Jan van Galenstraat 335 op de BG. Mijn sollicitatiegesprek had ik met de heer Blankwater van personeelszaken. Echter, Van Leer wilde mij niet zomaar

laten gaan en eiste de opzegtermijn van vier maanden op. Dankzij een telefoontje van Blankwater werd de periode ingekort tot twee maanden en kon ik op 16 maart 1964 beginnen. De boekenafdeling viel onder Jan Krul. Tot zijn dood had ik een perfecte band met Jan. Na een jaar ging het hoofd boeken (Kees Belleman) weg, en kreeg ik die functie (met Kees fietste ik een jaar tussen Jan van Galenstraat en het CS, door steegjes en met grote vaart - goed dat mijn vrouw dat niet wist); die functie heb ik uitgeoefend tot aan mijn pensioen. Ik probeerde wel eens een andere functie te bemachtigen, zoals bij de groep van Peter Straub, maar achteraf kwam mij ter ore dat Ger de Boer dwars was gaan liggen omdat hij mij niet kwijt wilde.

Het restaurant bovenin werd gerund door de heer Doodjes. Als pa Bergmans (Piet, de vader van Louk) aan kwam rijden, spoedde de heer D zich naar buiten om diens tas over te nemen. Op je verjaardag mocht je een boek van Elsevier uitzoeken, en pa Bergmans kwam dat persoonlijk bij je langsbrengen. Hij was best populair, had voor iedereen een vriendelijk woord.

Onze afdeling verhuisde vervolgens naar de derde etage, en daarna naar de Keizersgracht als onderdeel van de Noord-Hollandse Uitgeversmaatschappij geleid door

Namens de redactie ging Hiske Gerbrandy in december langs bij Tom ten Hoope. Tom ging graag op de uitnodiging in voor een interview, in de wetenschap dat hij niet lang meer te leven had. Maar dat hem nog zo weinig tijd gegeven was, zagen wij en hijzelf niet aankomen: Tom overleed op 4 januari. De redactie heeft besloten de oorspronkelijke tekst vrijwel niet aan te passen aan deze kennis achteraf.

Onderscheidingen

Zoals op de foto te zien is, grossiert Tom in eremetaal voor zijn vele verdiensten. In 1991 was daar al de zilveren erepenning van de gemeente Heiloo tgv zijn 25-jarig raadslidmaatschap. In 2023 komt daar de gouden erespeld en de scherf van verdienste (Stichting Archeologie) bij. Hij is overal waar hij komt bestuurlijk actief (geweest), zoals voorzitter van de KBO, de Samenwerkende Bonden van Ouderen, bondsscheidsrechter en spelregeldocent hockey (de kinderen hockeyden, één in het Nederlands team), lid van de stoepenpatrouille, bestuurslid van een zomeravondvoetbalvereniging. Hoogtepunt was natuurlijk de benoeming, op 28 april 2006, tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau voor zijn negen raadsperiodes van 1966 tot 2006.

Toms motto is: als je lid bent van een vereniging, dan moet je er ook wat voor doen. Maar op een vraag van de interviewer moet Tom wel toegeven dat hij zich ook graag tegen zaken aan bemoeit.

Chris Baltzer. We hadden daar vaste werktijden, je mocht niet eerder weg dan 17.05 uur. Maar dan kon ik mijn trein naar huis niet halen. Dus wat deed ik: ik werkte door in de pauze om die minuten te compenseren en vertrok om 17.00 uur. Chris' kantoor keek uit op de uitgang, dus je raadt het al. Een telefoontje van Baltzer:

wat had dat te betekenen. Diezelfde Baltzer belde mij vervolgens op in de lunchpauze met vragen, maar ik gaf hem nul op het rekest. Over Baltzer kan ik uren vertellen: kwam je zijn kantoor binnen, dan was zijn bureau altijd spic en span leeg. Dus wat hij allemaal uitvoerde...

> vervolg op pag.4 >

Over sporten bij Elsevier heeft Tom een uitgebreide column geschreven, zie Nieuwsbrief 98 van november 2022. De iconische foto van de jaarlijkse voetbalwedstrijd tegen het team van automatisering is hierbij herplaatst. Jan de Waal staat in het doel; een sportieve Tom is uiterst links in beeld te zien.

Loopbaan bij Elsevier

Uiteindelijk zijn we weer terugverhuisd naar de Holding, Jan van Galen hoog eerste etage. In die periode heb ik mij als onafhankelijke (dus niet namens een vakbond) kandidaat gesteld voor de ondernemingsraad van ESP. Vandaaruit werd ik afgevaardigd naar de DOR (de divisie ondernemingsraad) en vandaaruit naar de COR. Dus ik vergaderde wat af. Wij hadden met de OR voorvergadering met de heer Blankwater, voor de officiële overlegvergadering met Otto ter Haar. Daar konden we vragen indienen. Ik was toen al actief in de gemeentepolitiek van Heiloo en had soms best kritische vragen. Maar dan kreeg ik op mijn kop van de heer Blankwater: dat was toch ongepast. Ter Haar kon trouwens eindeloos terugpraten op onze vragen maar dan zonder echt antwoord te geven.

Ik herinner me dat ik op een dag boven bij de Raad van Bestuur moest zijn, bij Pierre Vinken. Hij bleef doorwerken en -schrijven terwijl ik mijn vraag stelde. Volgens Vinken kon hij prima meerdere dingen tegelijk doen. Zeer vernederend! Ik heb nog steeds contact met Peter van der Kleij. Hij woont tegenwoordig ook in Heiloo. Wij werkten samen toen modernere apparatuur zijn intrede op de administratie deed. In plaats van ponskaarten gebruikten wij diskettes die dan naar de afdeling van Jan de Waal gingen, die vervolgens weer de facturen afdrukte voor de klanten. Ook heb ik met Peter samengewerkt aan de computerisering van het administratief systeem voor de boekenadministratie, genaamd Escort. Alles werd daarin gestopt tot en met betalingen op beurzen met creditcards.

Na de overname van Pergamon Press eind tachtiger jaren, kwam een Engelsman de scepter zwaaien over onze afdeling. Dus wij moesten met hun krakkemikkige Vista systeem gaan werken, dat niet in de schaduw van Escort kon staan. De toenmalige financieel directeur Tim Pöttker vroeg of ik bereid was naar Oxford te verhuizen. No way, de kinderen gingen naar de middelbare school. Wat wil je dan? Doe dan maar een uitkoopregeling. Dus na 30 jaar vertrok ik in maart 1994 op 55-jarige leeftijd. Wel nadat mijn pensioen was aangevuld tot 40 dienstjaren. De financiële bomen reikten in die tijd nog tot de hemel en ik kreeg ook nog een uitkering van 90% van mijn salaris mee tot aan mijn pensioen.

Het leven na Elsevier

Op 3 april 1994, dus een maand na mijn vertrek, werd ik benoemd tot wethouder in Heiloo, voor Heiloo-2000. (Een partij met ambitie die nog steeds bestaat en ook nog steeds met politieke verantwoordelijkheid acteert in B&W van Heiloo.) Ik had de portefeuille openbare werken, milieu, groen en verkeer. In die vier jaar heb ik bijvoorbeeld een milieubeleidsplan ontwikkeld dat tot 2016 kon worden gehanteerd. In 1996 deden we mee aan de Entente Florale, twaalf Europese landen die strijden om de groenste gemeente in Europa. En gewonnen! De prijs werd uitgereikt in Oostenrijk.

Wat vind je van VGEØ?

Ik kom altijd naar de ALV en vele Dagjes Uit, en rijd de laatste jaren met Peter mee. Ik kom veel bekenden tegen van vroeger, zoals Tilly, Willeke en Jaap Buren. Ik hoop nog te kunnen deelnemen aan de komende ALV in april 2024, maar mijn gezondheid is fragiel. Ik heb vaak overwogen mij beschikbaar te stellen voor een vacature. Maar Heiloo is wel een beetje uit de route dus het kwam er niet van. De lezers kennen Tom natuurlijk van zijn voortreffelijke columns op de achterpagina van de Nieuwsbrief. Er is er weer eentje in voorbereiding.

[zie pagina 8, red.]

Afscheid Arendo Joustra van EW Magazine

Eind december is Arendo Joustra gestopt als hoofdredacteur van EW Magazine, wat we beter kennen als Elsevier - ook al mag het zich zo niet meer noemen van de vroegere eigenaar RELX. Zijn afscheid ging gepaard met diverse gesprekken in de media, zoals bij Op1 en in NRC.

Na eerder voor het blad werkzaam te zijn geweest als correspondent in Brussel en als adjunct-hoofdredacteur begon Joustra in 2000 als hoofdredacteur. Sindsdien heeft hij duidelijk zijn stempel gezet op het profiel van het opinieblad. De meeste mensen zien EW als rechts georiënteerd, maar daar is hij het niet mee eens. "We zijn opgewekt, optimistisch, en wel ondernemersgezind", zo laat hij in NRC optekenen. De verschuiving naar rechts bij de verkiezingen in november werd door EW niet uitbundig verwelkomd en de mogelijkheid van Wilders als premier al helemaal niet. Joustra ziet het blad (en de website niet te vergeten) meer als opiniemaker tegen de gevestigde stroom in. Dat komt voort uit wat hij "een soort grijze deken over Den Haag" noemt door het paarse kabinet dat regeerde bij zijn aantreden. Naast D66 maakten tegenpolen PvdA en VVD er deel van uit. "Dus discussies waren er eigenlijk nauwelijks. Je vervelde je soms bij politieke debatten."

Joustra noemt zich in zijn denken zelf wonderlijk genoeg "een soort marxist" en vraagt zich af waarom de linkse partijen zich zo afgewend hebben van hun oorspronkelijke basis, de arbeidersklasse. Dat zou te maken kunnen hebben met regeringsdeelname waardoor links onderdeel werd van de macht.

Na 2010 is de oplage van EW gestaag

teruggelopen naar ongeveer 50.000 nu. Belangrijker dan de oplage vindt Joustra de winstgevendheid. Die is nog steeds in orde. Bij alle weekbladen, ook in het buitenland, zie je een teruggang in abonnees. Dat komt volgens hem doordat "wat lezers willen totaal niet meer gebonden is aan een frequentie van verschijning of een bepaalde titel." Overal kun je meningen vinden maar een opinie in een opinieblad moet in zijn visie gefundeerd zijn, gebaseerd op onderzoek. Het bestaansrecht van EW daarbij is "niet meegaan met de consensus".

In april 2015 heeft Arendo Joustra een presentatie gehouden op de Algemene Ledenvergadering van onze vereniging (zie foto), waarin hij de mogelijke verkoop van het blad door Reed Elsevier Nederland nog niet kon bevestigen. Zie de voorpagina van nummer 68 (juni/juli 2015) van deze Nieuwsbrief, waarin de verkoop inderdaad werd gemeld. Sinds 1 januari is Hella Hueck hoofdredacteur van EW (zie ook het nummer van afgelopen augustus op pagina 5). Het zal voor haar niet eenvoudig zijn in zijn voetsporen te treden.

Uitstekend jaar voor RELX

Het moederbedrijf van Elsevier, RELX, heeft een uitstekend jaar achter de rug. Dat bleek uit de bedrijfsresultaten die half februari naar buiten kwamen. De omzet steeg met 8% ten opzichte van 2022 en de winst met 13%. De beurskoers is afgelopen jaar met meer dan 40% gestegen, ruim boven het gemiddelde van de bedrijven in de AEX beursindex.

De laatste jaren deed RELX het al beter dan in het verleden en sprak de bedrijfstop steeds van een "groei boven het historische niveau". Nu noemde de financiële directeur Nick Luff "de huidige groei het nieuwe normaal". Het doel is zelfs om het groeipercentage nog verder te verhogen.

De divisie Exhibitions, die congressen en vakbeurzen organiseert, is er weer helemaal bovenop na de dip wegens corona. De omzet is nu hoger dan voor de pandemie. De winst bij dit onderdeel steeg met maar liefst 97% ten opzichte van een jaar eerder. Bij de wetenschappelijke divisie Elsevier vertoonden de omzet en winst geen spectaculaire groei (beide 4%).

Bij de divisie Risk, die systemen levert voor de analyse en beperking van bedrijfsrisico's, stegen de omzet en winst met respectievelijk 8 en 9%. Dit onderdeel presteerde al lange tijd als beste van de vier. Dat heeft

onder meer te maken met de toepassing van kunstmatige intelligentie ofwel AI, de afkorting waar je laatste tijd mee wordt doodgegooid. Risk werkt daar al jaren mee om bedrijfsdata te onderzoeken en conclusies daaruit te destilleren voor betere bedrijfsvoering.

Het onderdeel Legal, dat juridische diensten en producten levert, maakt steeds meer gebruik van AI. De recente 'large language models' blijken namelijk heel geschikt om snel grote hoeveelheden jurisprudentie te verwerken en overzichtelijk te presenteren. Deze trend blijkt positieve gevolgen voor omzet en winst te hebben (beide plus 8%) – voorheen liepen deze resultaten flink achter bij die van Risk.

Beleggers hadden de invloed van AI op de resultaten van RELX al eerder in de gaten, mede waardoor de koers sinds vorig jaar met ruim 40% is opgelopen. Het bedrijf verhoogt bovendien het dividend met 8%.

ANBO en PCOB zijn gefuseerd

Per 1 januari zijn ANBO (Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen) en PCOB (Protestants Christelijke Ouderen Bond) samengegaan onder de naam ANBO-PCOB. Daarmee vormen zij de grootste landelijke belangenbehartiger voor senioren.

De Ledenraden van ANBO en PCOB hadden in december unaniem ingestemd met een fusie. In aanloop naar het fusiebesluit trokken ANBO en PCOB al steeds vaker samen op. Anneke Sipkens, directeur-bestuurder van de nieuwe vereniging, vindt het "in het licht van huidige maatschappelijke uitdagingen van groot belang met vereende kracht

op te komen voor de belangen van senioren".

Prioriteit voor ANBO-PCOB is om de stem van senioren stevig te laten horen in de politiek. "Met de dubbele vergrijzing in het vooruitzicht [meer ouderen, die bovendien langer leven, red.] zullen vraagstukken rondom ouder worden in toenemende mate

Derde termijn Jochem Dijkmeester

In december maakte Pensioenfonds PGB bekend dat het bestuur unaniem heeft besloten om Jochem Dijkmeester (1982) te herbenoemen voor een derde en laatste termijn van vier jaar als lid van het bestuur, ingaande per 1 januari 2024. Dit besluit is goedgekeurd door De Nederlandsche Bank. Het bestuur zegt "erg blij [te zijn] met deze herbenoeming en de plezierige en constructieve samenwerking in de afgelopen jaren. Zijn aanblijven zorgt voor continuïteit en dat is met de overgang naar het nieuwe pensioen winst voor alle belanghebbenden van Pensioenfonds PGB".

Dijkmeester sprak in een reactie eveneens zijn tevredenheid uit: "Met veel plezier heb ik de afgelopen jaren als bestuurslid en later als bestuursvoorzitter op verschillende manieren mijn steentje bijgedragen aan een goed pensioen voor al onze deelnemers. Als bestuur zijn we steeds in gesprek met sociale partners en werkgevers om te komen tot goede afspraken voor de lange termijn. Met de komst van het nieuwe pensioen is er nog veel werk te verzetten. Pensioenfonds PGB verwacht per 1 januari 2027 over te gaan naar het nieuwe pensioen. Tot die tijd, maar ook daarna, is er nog veel te doen. Voor een multisectoraal fonds [met meerdere aangesloten bedrijven en bedrijfstakken, red.] zoals het onze brengt dat zeker kansen en uitdagingen met zich mee. Ik ben blij dat ik mij hiervoor als bestuursvoorzitter opnieuw mag inzetten in de komende bestuursperiode."

Jochem Dijkmeester begon bij PGB in 2016 als bestuurslid strategische communicatie, werd in 2019 vicevoorzitter en is sinds 1 februari 2020 bestuursvoorzitter. Daarnaast is hij bestuurslid bij Bedrijfstakpensioenfonds Schilders en actief binnen de Pensioenfederatie en kennisinstituut Netspar.

de politieke agenda moeten gaan bepalen. Door samen te werken in de Seniorencoalitie hebben ANBO en PCOB onder andere op koopkracht, pensioen, wonen en zorg al laten zien dat zij een goede vuist kunnen maken in Den Haag." Die beweging willen zij de komende jaren gaan versterken, door actief met ouderen contact te leggen en hun vragen en behoeften aan de orde te stellen.

ANBO-PCOB wil de huidige dienstverlening aan leden naar een hoger niveau tillen. Naast de Belastinghulp, vrijwilligers die komen helpen aan huis, het magazine en de website wil de combinatie "uitgroeien tot het aanspreekpunt voor senioren over alle onderwerpen die voor hen van belang zijn."

De gefuseerde bonden hebben ruim

tweehonderd lokale afdelingen, verspreid over het land, die samen het kloppend hart van de vereniging vormen. "Op tal van plekken in Nederland komen senioren bijeen om activiteiten met elkaar te ondernemen en samen te zijn. Dit bloeiende verenigingsleven zal worden gekoesterd en versterkt. Ook wordt gebouwd aan een levendige online gemeenschap zodat senioren ook gemakkelijk digitaal contact kunnen leggen", zo staat te lezen in de bekendmaking van eind vorig jaar.

Voor de leden verandert er overigens helemaal niets. "Alle diensten waarop leden rekenen, blijven doorgaan." Een gezamenlijke nieuwe website (www.anbo-pcob.nl) krijgt vanaf zomer 2024 invulling.

Elsevier: Van de Sande Bakhuijzenstraat-6

Willeke Casteren van Cattenburch heeft herinneringen aan haar eerste jaren in dienst van Elsevier op schrift gesteld. Dit is de **twaaalfde** aflevering.

Dit is een vervolg over tentoonstellingen die extra aandacht verdienen

Het einde van de Elsevier Galerie

Het einde van de Elsevier Galerie komt langzamerhand in zicht en daar valt nog het nodige over te vertellen. Els Bouma gaat ons in 1977 verlaten en start haar eigen galerie, Galerie Bouma, gelegen aan de Huidenstraat 3, Amsterdam-Centrum. Een heel knusse, moderne galerie in het hart van een waar galerie-paradijs tussen Heren- en Prinsengracht, begrensd door Rozengracht en Leidsestraat. Deze buurt werd in de volksmond aangeduid als 'de negen straatjes' en het was ook een echte trekpleister voor toeristen. Ferry en ik hebben bij Els diverse openingen bijgewoond en zo onze privé kunstcollectie uitgebreid met werk van Karin van Heerden, een prachtige pentekening van een kater, en wederom een groot olieverfschilderij van Rudi Polder, 'bosrand bij strand', nu geschilderd bij Wassenaar in plaats van in Zuid-Frankrijk.

Na al die jaren weet ik het niet meer precies, maar Els moest natuurlijk voor de resterende twee jaar worden vervangen en ik denk dat wellicht Jan Willem Dijkstra en/of Lilian Oosterbaan in dit gat zijn gesprongen. Per slot van rekening hadden wij al twee keer per jaar contact om de kunstwerken te ruilen die wij samen uitzochten bij de SBK (Stichting Beeldende Kunst) ter aankleding van de openbare ruimte van onze gebouwen.

Van de directie hadden wij bericht gekregen dat de multipurpose ruimte in het begin van 1979 zou worden gesloten om ingrijpend te worden verbouwd tot een dubbele kantoorruimte met een open trap, om wederom het gebrek aan kantoorruimte op te lossen.

Er werd wel van ons verwacht dat we voor de laatste tentoonstelling in de

Elsevier Galerie met een spraakmakende exposant zouden komen. Ik wist meteen wie we daarvoor moesten vragen, Anton Pieck! Het gerucht ging dat de toen drieëntachtigjarige Pieck eigenlijk alleen nog maar in de galerie van zijn zoon wilde exposeren in de Achterhoek, dus we moesten met goede argumenten komen om hem als exposant binnen te halen. Zowel mijn vader als ik bezocht het Kennemer Lyceum in Overveen en we kregen zo beiden tekenles van Anton Pieck, die zijn hele werkzame leven daarles gaf, op een steenworp afstand van zijn huis. Daarom bood ik aan om als oud-leerling het eerste contact te leggen, in de hoop dat ons verzoek dan niet meteen terzijde zou worden gelegd maar de nodige aandacht zou krijgen. Ik heb alles wat ik in me had in de strijd geworpen en het lukte! We kregen een positief antwoord en we zijn naar Overveen afgereisd om alles te bespreken. Het was geweldig om de originele tekeningen, schilderijen en etsen onder ogen te krijgen, evenals de vele boekillustraties. Vooral de tekeningen van zijn studiereizen door Noord-Afrika en Egypte, die nogal afwijken van het genre waarmee Pieck meestal wordt geassocieerd, spraken mij erg aan. Pieck drukte zijn etsen altijd zelf af en er stond dan ook een indrukwekkende pers in zijn atelier. Wij kregen ieder een kleine ets mee, als herinnering.

Voor deze tentoonstelling haalde Elsevier werkelijk alles uit de kast: de opening was op zaterdagmiddag 23 december 1978 en dhr. Van den Brink sprak zelf het openingswoord uit. De tentoonstelling was zowel door de week als op zaterdag en zondag te bezichtigen en zelfs op tweede Kerstdag en duurde t/m 25 januari. Vele honderden bezoekers wisten ons gebouw

in Amsterdam-West te vinden, geheel volgens de wens van dhr. Van den Brink. Daarna viel het doek voor de Elsevier Galerie en sloot de mooiste expositiezaal van Amsterdam haar poorten.

Het Stan Huygens Journaal in de Telegraaf deed uitgebreid verslag van de opening met wel een halve pagina, inclusief een grote reproductie van de 'Carol Singers' die Anton Pieck beschikbaar had gesteld voor het Kerstjournaal van deze krant.

Anton Pieck en zijn vrouw

Het gezelschap bij de opening

Ik citeer hierbij wat uitspraken van Anton Pieck uit dit artikel: "Dertig à veertig jaar geleden was romantiek zo iets als een misdaad. Dat is nu veranderd. Vandaar dat mijn werk zoveel succes heeft". Verder lees ik dat hij ter gelegenheid van zijn 85ste verjaardag gaat exposeren in het Singer Museum in Laren en dat hij de zaal al heeft uitgezocht. "Gelukkig heb ik door mijn baan als leraar nooit met mijn tekeningen de kost hoeven te verdienen. Maar vaak had ik tijdens de lessen wel meer zin om thuis te gaan zitten tekenen. Ik werk het liefst als een oester. Wat daar buiten gebeurt vind ik niet zo belangrijk".

Nadien blijven kunstenaars ons bellen om bij ons te exposeren. Om daar enigszins aan te voldoen richt ik daarvoor geschikte plaatsen met hulp van onze technische dienst zo in dat het nog steeds mogelijk is werk op een goede manier te laten zien.

Het restaurant op de derde etage komt als eerste in aanmerking, maar ook de glazen wandelgang tussen JH en JL op die etage sluit daar mooi bij aan. De tentoonstellingsschotten doen het hier ook goed en met ruim voldoende lichtinval! De Hongaarse kunstenares Margit Balla, vriendin van Anousch Tauber, is een van de eersten die hier gebruik van maakt en velen zullen volgen.

Pas na onze verhuizing naar het fraaie pand aan de Molenwerf tegenover het oude station Sloterdijk, komt er weer zicht op de mogelijkheid om kleinschalige tentoonstellingen met receptie en dergelijke te organiseren. Het grote restaurant alsmede de naastgelegen wachtruimte met zitje biedt voldoende perspectief. Later meer hierover.

Wordt vervolgd.

Reacties: fam.casteren@home.nl

Willeke CvC
en Els Bouma

Vroegere tijden

In 1956 was ik 15 jaar oud en zat op een Muloschool (meer uitgebreid lager onderwijs). Een school die in de Zaandamse Stationsstraat stond. Het was een moeilijke tijd bij mijn ouders en het gevolg van de problematische situatie was dan ook dat ik niet naar een hogere klas kon gaan, maar bleef zitten. Dat leidde er helaas toe dat mijn vader besloot dat ik maar van school af moest gaan en moest gaan werken.

Een van de medewerkers uit het magazijn woonde in Osdorp bij een boerenbedrijf en het gebeurde dan ook wel dat hij behoorlijk wat later naar de Monnikenstraat kwam omdat een van zijn schapen lammeren moest krijgen. Opvallend was een buurman in de Monnikenstraat; dat was ene Marinus van Boheemen. Hij zou in vroegere tijden een bekende wielrenner zijn geweest, maar nu was hij groenteman en verkocht zijn groenten op de Nieuwmarkt.

Verder moest ik regelmatig naar de Spuistraat om daar contact te hebben met iemand van de verkoop-administratie. Spuistraat 110-112 waar boven de deur het Non Solus wapen in de gevel stond. Op de dag dat je jarig was (dat was, en is voor mij 17 januari) moest je bij de directeur R.E.M. van den Brink komen die je feliciteerde en als geschenk een boek gaf. Een zo'n boek, namelijk Hollands Glorie van Jan de Hartog, is vandaag de dag inclusief Van den Brinks handtekening nog steeds in mijn bezit.

Uit de geschikte mogelijkheden voor een baan die we tegenkwamen in de krant, waaronder een pianobedrijf, koos ik voor werkzaamheden bij een uitgeverij in Amsterdam. Dat was dus het bedrijf Elsevier, bij het magazijn ofwel de boeken- en tijdschriftenopslag in de Monnikenstraat bij de Oudezijds Achterburgwal.

De administratie aldaar kwam in een fase van ontwikkeling: er kwamen ponskaarten, sorteermachine en ponstypistes. Zij maakten de verkopen op ponskaarten klaar waarmee de zogeheten tabelleermachine facturen printte en administratieve gegevens vastgelegde.

In dat magazijn kwam ik met name twee personen tegen: daar was de heer André Marsé als hoofd van de afdeling, en ene meneer Cor Touw verzorgde de handmatige administratie, want van een computer of ponskaarten was nog geen sprake!

Ik raakte daarbij direct betrokken en was uiteindelijk de enige die nieuwe schakelborden kon vervaardigen voor de tabelleermachine. Die vormde samen met de sorteermachine de basis voor de mechanische administratie die daar plaats ging vinden. En dat was weer de basis voor de latere ontwikkeling van de computergestuurde administratie. Zo gaat de tijd voorbij. Het waren vroegere tijden...

Aangenomen als assistent van de administratie kreeg ik daarnaast bijna dagelijks te maken met medewerkers van boekhandels. Zij kwamen boeken afhalen, waarvoor ik regelmatig naar een- of tweehoog moest om daar een of meerdere boeken op te halen.

Jan de Waal jwaal@chello.nl

Een terugblik

In mijn laatste column wil ik het leven nog eens aan me laten voorbij gaan. Een geboorte die volgens mijn ouders problematisch verliep, omdat ik bleef zwijgen en langzaam van kleur veranderde. De spoedingreep door een gynaecoloog redde mijn leven, waarop alleen een kik volgde. Van de oorlogsjaren waarin ik opgroeide staat mij, gezien mijn prille jeugd, uiteraard weinig van bij. De Duitse soldaten die we ontmoetten in het bijgelegen Heilooër bos waren vriendelijk. Ik herinner me een voorval dat mijn ouders niet over me te spreken waren. Mijn vader had een goede baan, die hem daardoor juist in de gelegenheid stelde verzetswerk te verrichten. Ik liep op straat met een stuk raap, maar deed blijkbaar voorkomen alsof dat kaas was, hetgeen mijn ouders in opspraak kon brengen, omdat dat zeer schaars was. De bevrijding staat me nog zeer goed voor ogen, we liepen over straat met rafelige rood-wit-blauwe vlaggetjes en de geallieerde soldaten trokken met hun voertuigen door het dorp. Zij hadden een kamp opgeslagen op het landgoed Nijenburg. Later in militaire dienst herkende ik de tentjes, waarvan iedere soldaat een helft was toebedeeld. We kregen chocola en kaakjes, die we toen heerlijk vonden, maar jaren later niet te vreten.

Mijn vader startte onmiddellijk na de oorlog een handelsonderneming, waarbij hij de schepen die op Indië voeren beleverde. Dat dit lucratief was drong in het geheel niet tot me door, ondanks het feit dat ik in 1948 al mee mocht naar de Côte d'Azur, wat ons natuurlijk in een klein dorp

een bijnaam verschaftte. Dit was waarschijnlijk ook de reden dat ik niet lokaal voetbalde, maar bij een vereniging in Alkmaar. Na mijn diensttijd heb ik nog twee jaar in Londen gewoond op pakweg vijf minuten lopen van Speakers Corner, waar ik met mijn interrupties de bijnaam 'bloody Dutchman' verwierf. Deze twee jaar leverde mij een korting op bij mijn AOW, maar daarvoor kwam wel een kleine compensatie uit de UK: wie krijgt er nu jaarlijks een kalkoen van de Queen (King)?

Door het alleen zijn in den vreemde ben ik enthousiast geworden voor de cricketsport, wat ik ook enkele jaren heb beoefend bij de ACC van Alkmaar. Aangezien zo'n wedstrijd een volle dag duurt, werd dat met een gezin te veel. Ik ben een verenigingsmens en van mening dat als je lid bent er ook iets voor moet doen. Ik dacht beter van dienst te kunnen zijn als scheidsrechter bij de KNVB en werd tevens bestuurslid van de COVS (vereniging scheidsrechters). Maar ik had op het punt van het conditietesten afnemen twijfels, gesteund door advies van een arts en vriend van mijn vader. Mijn totaal andere visie luidde het einde van mijn fluit-carrière in. Niet getreurd, ik stapte over naar de sport van mijn klasgenoten, hockey. Ook omdat hun elftal een keeper nodig had en een voetballer daar goed van pas kwam. Deze sport heb ik zo'n veertig jaar beoefend en daarbij diverse functies vervuld van bestuurder, jeugdcoach, scheidsrechter, beoordelaar en spelregelexaminator, een taak die ik pas een paar jaar geleden beëindigde.

Je bent jong en je wilt wat, dus de opkomst van Boer Koekoek sprak me wel aan in een dorp waar de politiek werd gedomineerd door de KVP. Mijn lidmaatschap was van korte duur, want toen ik met één zetel werd gekozen bleken er NSB'ers in de leiding te vertoeven. Dat kon ik als kind van een verzetsman, die in het huis van bewaaring had gezeten, niet tolereren. Eerst werd ik als paria behandeld, maar door een switch werd ik met open armen ontvangen. Dit was in 1966 de start van mijn lokale partij, die reeds geruime tijd de grootste fractie is en al de nodige wethouders heeft geleverd, waarvan ik in 1994 de eerste mocht zijn. Dat gebeurde precies een maand nadat ik Elsevier had verlaten.

Verder was ik actief voor een drietal ANBI verenigingen, wat het voordeel had dat je uren aftrekbaar waren van belasting. Alle drie hebben me beloond voor de bewezen diensten. De Ouderenbond KBO zelfs nog zeer recent met de gouden speld. Mijn laatste kunstje was de milieucertificering voor de golfbaan in Dirksborn. De gemeente verplichtte daartoe, anders geen golfbaan. Dan komt het goed uit dat je wethouder voor Groen en Milieu bent geweest. Nu leef ik van doelstelling naar doelstelling en hoop ik eind januari nog mijn 85ste verjaardag te kunnen beleven. Ik vond het altijd aangenaam om de jaarvergaderingen van de VGEO bij te wonen en oud-collega's te ontmoeten. En het was een waar genoegen om met Hiske over mijn tijd bij Elsevier te spreken.

Tom ten Hoope

Tom met Jeroen Hogendorp op de ALV in 2022.

IN MEMORIAM Tom ten Hoope

Op 6 januari bereikte ons het droeve bericht dat Tom ten Hoope twee dagen daarvoor was overleden. Hij zou eind januari 85 jaar geworden zijn. Tom heeft een buitengewoon actief leven geleid. Naast zijn werk bij Elsevier heeft hij zich ingezet voor diverse sportactiviteiten in Elsevierverband, met name hockey. Zelf beoefende Tom vele sporten, op latere leeftijd vooral golf, en was actief in het bestuur van sportverenigingen. In Heiloo was hij lid van de gemeenteraad en toen hij in 1994 vervroegd kon uittreden werd hij wethouder. Daarnaast was hij bestuurslid van allerlei organisaties zoals een ouderenbond en een archeologiestichting. Deze onderwerpen kwamen ruimschoots aan bod in de column die Tom sinds september 2019 schreef voor de Nieuwsbrief. Hij wist dat zijn leven ten einde liep en heeft in december zijn laatste bijdrage op deze pagina ingeleverd. Ook aan een interview voor de rubriek "Op bezoek bij..." wilde Tom nog graag meewerken (zie p. 3).

Tom ten Hoope was vrijwel vanaf het begin van de VGEO een graag geziene bezoeker van de ledenvergaderingen en deelnemer aan menig Dagje Uit. De laatste jaren lukte dat door beperkte mobiliteit wat minder, maar sinds hij mee kon rijden met een oud-collega was Tom weer van de partij, in het bijzonder bij het laatste uitstapje naar Hoorn en Enkhuizen op 30 augustus. Wij zullen hem missen maar in herinnering houden als een markant persoon met grote inzet voor de maatschappij en de medemens.

Namens het bestuur van de VGEO,

Jeroen Hogendorp

IN MEMORIAM

De volgende leden zijn ons ontvallen:

Dhr. N. (Nicolaas) Zoon, Amstelveen
Dhr. A.J.M. (Tom) ten Hoope, Heiloo